

Akwụkwọ Daniel—Nọmba Iri Anọ na Asaa

Iwepu Ozizi Nduhie: Nyocha Nkatọ banyere Daniel 8 na Ihe Ima Aka na Nkàmmụta Okpukpe Adventist

Jeff Pippenger

2024-01-11

Mgbe e ji obere mpi nke Rom nọchite anya ya n'amaokwu itoolu ruo iri na abụọ nke Daniel isi nke asatọ, ọ bụ akara e merurū emerū, n'ihl na ọ bụ akara nke iyi uwe nke nwoke na nke nwanyi, onye na-agbanwe uwe n'etiti nwoke na nwanyi. Nke a kwekorọ na nghota ndi Millerite na Rom nọchitere anya ya site n'oge abụọ: oge mbu bu ochichi steeti Rom, oge nke abuo bu ochichi aka Rom; ma n'igbanwe agbanwe nke okike n'amaokwu ndi ahụ, obere mpi ahụ apuwo n'usoro akuko ihe mere eme na amuma (e merurū emerū). Ma amaokwu anọ ọ bula n'ime ha na-anochite anya akuko ihe mere eme nke jikoro kpomkwem na ma ochichi steeti Rom ma ọ bu ochichi aka Rom. Rom nke ndi ogo mmuo kpagburu ndi niile juru ikwado ikike alaeze ukwu ya, ma mkpagbu nke Rom ndi popu (nke nwanyi) n'amaokwu nke iri, ka e lekwasiri anya kpomkwem megide eluigwe.

N'ighota nke ndi Millerite na Rom bu alaeze nke anọ na nke ikpeazu, igaghari site n'ochichi gaa na choochi, ma site na choochi laghachi n'ochichi ozo, agaghi abu ihe ga-ehegbu ha. Ha ahwo ngwakota nke igwe na uru n'ukwu ihe oyihi ahu di na Daniel isi nke abuo, ma ha ghotara ya nfe di ka akuku abuo nke Rom, na-enweghi nhegbu o bula ikowaputa usoro puru iche nke akuko ihe mere eme banyere alaeze nke anọ na nke ise. Otu ihe ahu ka ha ghotara banyere isi nke asaa, ebe mpi ahu nke kwuru nnukwu okwu megide Onye Kasi Elu, mere ka a tupu mpi ato n'ime mpi iri mbu nke anu ohia Rom ahu. Obuna ma o buru na Miller ghotara ngaghari mgbanwe okike nke amaokwu nke itoolu ruo nke iri na abuo, o gaghi adi mkpa n'ighota ya na alaeze nke anọ bu Rom. N'ighota nke ndi Millerite, alaeze nke anọ kwusiri na 1798, ihe amuma sochirinukwa bu Obibia nke Abuo nke Kraist.

Mpi nke nwanyi ahu na-akowa nwanyi ahu nke na-eme ikwa iko nke mmuo na mpi nke nwoke ahu, a na-anochikwa ya n'amaokwu nke iri na nke iri na abuo.

Ọ tolitere ibu, ruo obuna n'igwe ndi agha nke eluigwe; o wee tufuo ufodu n'ime igwe ndi agha ahu na ufodu n'ime kpakpando ndi ahu n'ala, wee zopia ha. Daniel 8:10.

Mkpagbu e mere megide ochichi papal e lebara anya megide Iso Uzo Kraist (usuu ndi agha nke eluigwe), ma n'amaokwu nke iri na abuo, Rome papal (nwanyi), natara ikike iji mezue oru igbu mmadu ya site n'imehie nke ikwa iko ya na ndi eze nke Europe.

E nyekwaara ya usuu megide aja a na-achu kwa ubochi n'ihl njehie; o wee tuba eziokwu n'ala; o mekwara ihe, wee nwee oganihu. Daniel 8:12.

“Ndi agha” a kporo n'amaokwu ahu na-anochite anya ike agha e nyere ndi papacy “megide nke ubochi niile.” Okwu ahu bu “megide” putara “sitere na”. Site n'aka ndi eze ekpere arusi nke Europe (Rome ekpere arusi), nke “nke ubochi niile” na-anochi anya, e nyere ndi papacy nkwardo

agha (ndi agha) “n’ihi njehie.” Njikọ ụka na ọchịchị, ebe ụka na-achikwa mmekọrịta ahụ, bu “njehie” ahụ. Mmanya nke njehie ahụ bu ọbara Ndi Kraist. Ozugbo ndi papacy nwetara ọchịchị n’elu ndi agha nke Rome ekpere arusi, Rome papal (“o”) “tudara eziokwu ahụ n’ala; o rukwara oru, ma nwee oganihu.”

N’ime Daniel isi nke iri na otu, amaokwu nke iri ato na otu, a na-egosikwa inye ndi agha n’aka Rom nke papal:

Aka ga-eguzo n’akuku ya, ha ga-emetokwa ebe nsọ nke ike, ha ga-ewepukwa aja nsure oku a na-achụ kwa ubochi, ha ga-edokwa ihe aru nke na-eme ka o buru nkiti. Daniel 11:31.

Amaokwu a na-akowaputa mgbanwe akuko ihe mere eme sitere na Rom nke ndi ogo mmuo ruo na Rom nke ndi popu. N’amaokwu ahụ, “aka” ahụ bu ndi eze Europe ndi malitere iguzo n’aka ndi popu, bido na Clovis, eze ndi Franks (France), n’afọ 496. “Aka” ahụ mekwara ka “ebe nsọ nke ike” (obodo Rom) buru nke e meruru emeru, site n’agha na-aga n’ihu site na nari afọ nke anọ gaa n’ihu ruo n’afọ 538. “Aka” ahụ wepurukwa mgbochi nke ndi ogo mmuo megide iri elu nke ọchịchị ndi popu, ma ka o na-erule afọ 508, mgbochi nke ndi ogo mmuo ahụ akwusila.

Okwu a sughariri di ka “wepu,” bu okwu Hibru bu “sur” ma putara “iwepu”. “Ogwe-aka” ndi ahụ tinyere “ihe aru nke na-eme ka o buru ebe togboro n’efu” (papacy), n’ocheeze uwa n’afọ 538. Mgbe Daniel isi nke asato, amaokwu nke iri na abuo, kowara na e nyere “usuu ndi agha” nye obere mpi nke nwanyi, o na-ekwenye na ama nke amaokwu nke iri ato na otu nke isi nke iri na otu. Akwukwo Mkpughe na-enyekwa ama banyere otu eziokwu ahụ n’isi nke iri na ato.

Anu-ohia ahụ m huru di ka agu, ukwu ya dikwa ka ukwu nke anu ohia bea, onu ya dikwa ka onu nke odum: dragon ahụ wee nye ya ike ya, na ocheeze ya, na ikike di ukwu. Nkpughe 13:2.

Nwannaanyi White na-akowaputa ozugbo na anu ohia ahụ a kporo n’amaokwu nke abuo bu ọchịchị popu, nakwa na dragon ahụ di n’amaokwu ahụ bu Rom ndi ogo mmuo. Rom ndi ogo mmuo nyere ọchịchị popu ihe ato; “ike ya, na ocheeze ya, na ọchịchị ukwu.”

E nyere ike agha ahụ site n’aka Rom nke ndi na-ekpere arusi, malite na Clovis n’afọ 496. E nyere “oche-eze” e si achị achị ahụ n’aka ọchịchị popu n’afọ 330, mgbe eze ukwu Constantine kwagara isi obodo ya na Constantinople, hapu isi obodo ya mbu bu Rome n’okpuru ọchịchị ụka popu. N’afọ 533, eze ukwu Justinian nyere iwu na popu bu isi nke ụka na onye na-edozi ndi juru okwukwe, si otu a nyefee “nnukwu ikike” ya n’aka popu nke Rome. Amaokwu nke iri na abuo nke Daniel isi nke asato na-akowaputa oge e nyere “ndi agha,” a na-agbakwa ama eziokwu amuma ahụ site n’aka otutu ndi ama. Site n’oge ahụ gaa n’ihu (malite n’afọ 496), ọchịchị popu “gara nke oma.”

O ga-anogide “na-eme” ma “na-aga nke oma” ruo mgbe njedebere nke iwe ahụ megide alaeze ugwu nke Izrel ruru na 1798, ma papasi nata onya ya na-egbu egbu.

Ma eze ahụ ga-eme di ka uche nke ya si di; o ga-ebulikwa onwe ya elu, mekwaa onwe ya ka o di ukwu kariya chi o bula, ma kwuo ihe ndi di itunanya megide Chineke nke chi niile, o ga-agakwa nke oma ruo mgbe iwe ahụ ga-emezu: n’ihi na ihe ahụ ekpebiela ga-emezu. Daniel

11:36.

Amaokwu nke itoolu nke isi nke asatọ na-akọwa Rom nwoke (Rom ndị ọgọ mmụọ), ma na-anọchi anya usoro mmeri nke nzọụkwụ atọ nke Rom ndị ọgọ mmụọ mezuru, nke ghọkwara ihe nnọchianya nke mpaghara ala atọ a ga-emeri ka e wee guzosie Rom papal n'ọcheeze nke ụwa, dika mpi atọ e wepuru gosiri na isi nke asaa. Mmeri abụọ ahụ nke nzọụkwụ atọ nke Rom ndị ọgọ mmụọ na Rom papal nọchiri anya ihe mgbochi ala atọ nke Rom nke oge a, n'amaokwu iri anọ ruo iri anọ na atọ nke Daniel iri na otu. Mgbe ahụ, n'isi nke asatọ, amaokwu nke iri na otu, a na-anọchi anya obere mpi nwoke ahụ (Rom ndị ọgọ mmụọ) ọzọ. N'amaokwu ahụ, ezi uche ahụ e doro nsọ siri ike nke ukwu, nke mere na ndị ikom nlelị ahụ na-achị Jerusalem ji bụrụ ndị a manyere iweta ọtụtụ ụgha nkà mmụta okpukpe iji wulite ntọala adigboroja ha.

Ee, o mere onwe ya ka ọ bụrụ nnukwu ọbuna ruo n'ebe Onye-isi nke usuu ndị agha dī, e wepuru kwa àjà kwa ụbọchị site n'aka ya, a tụtakwara ebe nsọ ya. Daniel 8:11.

Ka anyị na-amalite ilebara mkpuru ego na ọla dī oke ọnu adigboroja ndị e webatara n'ime Adventism kemgbe 1863 anya, e kwesikwara iriba ama na e nwere mpaghara abụọ bụ isi nke a na-ekwu na ha bụ ọkachamara n'ihe gbasara nkà mmụta okpukpe, nke Adventism ji anya isi, dika ntọala ha ji akwado ozizi nke Protestantism dapuru n'ezi okwukwe na nke Katolik. Ihe ndị ọkà mmụta okpukpe nke oge a n'ime Adventism na-azoro bụ na ha bụ ma ọ bụ ọkachamara n'akuko ihe mere eme nke Akwukwo Nso, ma ọ bụ ọkachamara n'asusu ndi Akwukwo Nso. Otu ha si etinye amaokwu ahụ n'oru na-ekpughe na okwu amuma aghowo ha dika akwukwo e mechiri emechi, ma na-ekpughekwa na nkwuputa ha na ha bụ ọkachamara n'asusu ndi Akwukwo Nso bu naani ngosiputa nke oge a nke Farisii.

Nke mbu bu ileghara ngbanwe okike okwu anya banyere obere mpi ahụ n'amaokwu nke itoolu ruo nke iri na abuo. O buru na ha bu n'eziokwu ndi okachamara n'asusu Hibru, ha agaghi agonahu, ma o bu mebie ike, eziokwu ahụ bu na Daniel kpachara anya jiri ngbanwe okike okwu ruo oru n'amaokwu ndi ahụ. A na-anochi obere mpi ahụ anya n'okike okwu abuo ahụ, okike okwu ndi ahụ na-agakwa azu na n'ihu n'ime amaokwu ndi ahụ. Ndi nkà mmụta okpukpe na-anwa iji ihe mkpofu na mkpuru ego adigboroja kpuchie eziokwu a, n'ihu na o na-akowaputa nke oma na amaokwu nke iri na otu na-akowa Rom ndi ọgọ mmuọ, o bughị Rom ndi popu. N'ezie, ha na-ekwusi ike na obere mpi nke amaokwu nke iri na otu bu popu, ebe n'eziokwu o bu Rom ndi ọgọ mmuọ.

Ozugbo a mata na amaokwu abuo n'ime amaokwu anọ ahụ banyere obere mpi bu nke nwoke, ma abuo bu nke nwanyi, mgbe ahụ o na-adi mfe igunye eziokwu Akwukwo Nso ahụ na nwanyi n'amuma Akwukwo Nso na-anochi anya uka, ebe nwoke na-anochi anya ochichi. Imara nke a na-eme ka ndi niile chorọ ihu wee ghota na obere mpi nke amaokwu nke iri na otu bu Rom nke nwoke (Rom nke ndi ọgọ mmuọ), o bughị Rom nke nwanyi (Rom nke popu).

Ya mere, a na-aghota amaokwu ahụ dika na-akuzi na Rom nke ndi mba ọzọ (ya) weliri onwe ya elu ruo n'aka onye-isi nke usuu ndi agha, dika Rom nke ndi mba ọzọ mere mgbe o kpogidere Onye-isi nke usuu ndi agha n'obe Kalvari. O bughị naani na Rom nke ndi mba ọzọ weliri onwe ya elu megide Kraist n'obe, kama amaokwu ahụ gara n'ihu ikwu na site n'aka ya (Rom nke ndi mba ọzọ) "e wepuru àjà a na-achụ kwa ụbọchị."

N'akwukwo Daniel, e nwere okwu Hibru abuo a sughariri ha abuo di ka "iwepu." Okwu ndi ahụ bu "sur" na "rum". A na-eji okwu abuo ahụ eme ihe n'oru ebe nsọ. Sur putara iwepu ma o bu ihichapu, ma mgbe a na-ewepu ntu sitere n'ebe ichuaja n'ebe nsọ, okwu e ji kowaa iwepu ntu ahụ bu "sur". Okwu "rum" putara ibuli elu na ikwalite, ma mgbe onye nchuaja no n'ebe nsọ kwesiri ibuli aja ifeghari efeghari, o ga-"rum" (bulie elu) aja ahụ. N'amaokwu nke iri na otu, Rom nke ndi na-ekpere arusi ("nke ubochi niile") ga-"rum" (wepu) ikpere arusi site n'ibuli elu na ikwalite okpukpe nke ikpere arusi.

Rom nke ndi ogo mmuo ga-ebuli elu ma bulie nsopuru okpukpe nke ikpere arusi. Ndi oka mmuta okpukpe Adventist ndi na-ekwuputa na ha bu ndi okachamara n'asusu Baibul na-ahoro itughari onodu o bula a huru "wepu" n'akwukwo Daniel dika "wepuru." Ha anaghi anabata ide Daniel puru iche na nke ziri ezi, ya mere ha na-etinye onwe ha n'elu onye amuma Daniel.

Ndi oka mmuta okpukpe ndi na-ekwuputa na ha na-aghota asusu ndi di na Baibul na-enye arumuka jji kwado ihe mere Daniel ji bu n'obi ikwu otu ihe ahụ, mgbe o jiri okwu abuo di iche iche. Ha na-eweta omumu okwu ndi di ogologo ma na-agwu ike jji kwado nkwaputa ugha ha. Ndi oka mmuta okpukpe ndi na-ekwuputa na ha na-aghota akuko ihe mere eme nke Baibul na-aru uka na itinye ihe ahụ n'uzo na-ezighi ezi dabeere n'ighota na n'oge di iche iche nke akuko ihe mere eme, otu okwu ahụ puru iputa ihe ozo di iche, ya mere mgbe Daniel jiri okwu abuo di iche iche, naani okachamara n'akuko ihe mere eme puru imata ihe Daniel putara n'eziokwu. O di mkpa imata uzo ugha abuo a n'ihi na ndi oka mmuta okpukpe na-achọ izochi onwe ha puo n'usoro "ahiri n'elu ahiri" na-ejikari ha eme ihe.

Ee, o weliri onwe ya obuna ruo n'iru Onye-isi nke usuu ndi agha, sitekwa n'aka ya ka ewepuru aja nsure oku a na-achụ kwa ubochi, a tudakwara ebe nsọ ya n'ala. Daniel 8:11.

Okwu a sughariri dika "e wepuru" n'amaokwu ahụ putara "ibuli elu na ikwuli elu." O putaghi iwepu. Eziokwu a na-eweta mgbagwoju anya na mmegide n'etiti ndi oka mmuta okpukpe Adventist, n'ihi na ntala echiche ha anaghi eguzosi ike mgbe a jiri nnyocha di mfe nyochaa amaokwu ahụ, mgbe e tinyere n'oru nkowa ziri ezi nke okwu ahụ Daniel jiri n'amaokwu ahụ. Ha na-aru uka na obere mpi nke amaokwu ahụ bu Rome papal, ya mere amaokwu ahụ ga-agu na "site n'aka ya" (Rome papal) "e buliri kwa ubochi ahụ elu."

N'ezie, ha enweghi nsogbu o bula igunye okwu e tinyere, nke Nwanneanyi White kwuru kpomkwem na amamihe mmadu gbakwunyere, nakwa na o naghi emetuta ederede ahụ.

"Mgbe ahụ ahuru m, gbasara 'ihe a na-eme kwa ubochi' (Daniel 8:12), na okwu ahụ bu 'aja' bu ihe amamihe mmadu tinyere, na o bughị nke akuku Akwukwo Nso ahụ, nakwa na Onyenwe anyi nyere echiche ziri ezi banyere ya nye ndi kposara mkpu nke awa ikpe." Early Writings, 74.

Ha na-akowa "ihe a na-eme kwa ubochi" di ka ozi Kraist n'ebe nsọ Ya, ya mere "aja a na-achụ kwa ubochi" na-akwado echiche ahụ na "ihe a na-eme kwa ubochi" bu oru ichuaja nke Kraist n'ebe nsọ nke eluigwe. Ma mkpughe sitere n'aka Chineke na-egosi na okwu ahụ bu "aja" "abughi akuku nke ederede ahụ."

Mgbe ndi mmanya nke Ifrem na-akowa "ihe a na-eme kwa ubochi" di ka oru Kraist n'ebe nsọ Ya, amaokwu ahụ ga-adịzi ka, "site n'aka ya" (Rom nke popu) "e wepuru ihe a na-eme kwa ubochi," ma o bu o ga-adị ka, "site n'ike ochichi nke popu, e wepuru ozi Kraist n'ebe nsọ Ya." N'ezikwu, ha na-akuzi okwu ugha a. Ha na-ekwusi ike na site n'ochichiri nke ochichi popu, e wepuru ezi nghota nke ozi Kraist n'ebe nsọ Ya n'uche umu mmadu.

Ma okwu a sughariri dika "wepu," aputaghi iwepu; o putara ibuli elu na ito elu. O buru na ndi na-ekwuputa onwe ha di ka ndi okachamara n'asusu Baibul ga-etinye n'oru n'ezie ihe okwu Hibru "rum" putara n'akuku amaokwu ahụ, nsughari ha ga-adị mkpa ikwu, "site n'ike ochichi papal, e buliri elu ma too oru Kraist n'ebe nsọ Ya." Kedu mgbe papacy kporo Kraist elu ma too Ya?

Ha na-achọ imanye nkowa nke okwu Hibru "sur" n'elu okwu Hibru "rum." Daniel ji okwu "sur," nke putara iwepu, n'ihe metutara "nke ubochi nile" n'amaokwu abuo ozo, ma n'amaokwu nke iri na otu, Daniel horo okwu "rum" nke putara ibuli elu na ito. O bughị naani na efere akuko ifo banyere amaokwu a bu nzuzu n'ih i mgbagwoju anya e mere n'ihe okwu ahụ a sughariri dika "iwepu" putara, kama o dibeghi mgbe obula oru nsọ nke Kraist n'ulo nsọ Ya e wepuru n'uzo obula n'aka mmadu.

Ma nwoke a, n'ih i na o na-adigide ruo mgbe ebighi ebi, nwere okwa nchujà nke na-adighi agbanwe agbanwe. Ya mere, o purukwa izoputa ruo n'oke kacha elu ndi na-abiakwute Chineke site n'aka ya, ebe o bu na o na-adị ndu mgbe niile ime ariri o n'ih i ha. Ndi Hibru 7:24, 25.

Ikwuputa, di ka ndi oka mmuta okpukpe Adventist si eme, n'igbali ikwado nkenke ha ugha banyere itinye amaokwu ahụ n'oru, na e nwere oge papacy ji udi ikike o bu la wepu ariri o iri ochitere nke ebe nsọ Kraist, bu ihe nzuzu!

Ma ndi oka mmuta okpukpe anaghi akuzi na amaokwu ahụ na-egosi na ochichi ndi pope weliri elu ma mee ka ozi Kraist n'ebe nsọ Ya di ukwu. Ha na-ezere ihe okwu Daniel putara, nakwa ndumodu sitere n'ike mmuo nsọ nke Ellen White, ka ha kuzie ihe ha horo ikuzi n'agbanyeghi ihe akaebe nke okwu Daniel.

Ee, o mere onwe ya ka o di ukwu ruo n'aka Onye-isi nke usuu ndi agha ahụ, sitekwa n'aka ya ka e wepuru aja a na-achu kwa ubochi, wee tufuo ebe nsọ ya. Daniel 8:11.

Ndi oka mmuta okpukpe na-akuzi na amaokwu ahụ putara, "site n'ike nke Pope, e wepuru ozi nke ebe nsọ Kraist," ma nkwardo nke iwepu ozi ebe nsọ Kraist n'uche mmadu di n'ezikwu ahụ bu na, n'ime njiko ya na iwepu ahụ, a "tufuru ala ebe nke ebe nsọ" Kraist. O dighi obuna otu amaokwu n'Okwu Chineke nke na-akowa na e meela ka ebe nsọ nke eluigwe, nke bu ebe Kraist na-aru oru ariri o Ya, daa n'ala mgbe o bu la. Ma o dighikwa akuku Akwukwo Nso o bu la nke na-akowa na eluigwe ahụ n'onwe ya, nke bu "ebe nke ebe nsọ ya", e meela ka o daa n'ala mgbe o bu la. Otu ugboro ozo, ndi oka mmuta okpukpe na-edobe onwe ha n'elu onye amuma Daniel, n'ih i na ha na-ekwusi ike na "ebe nke ebe nsọ ya" di n'amaokwu ahụ na-ezo aka n'ebe nsọ Chineke, n'agbanyeghi ezikwu ahụ bu na Daniel na-akuzi kpomkwem ihe megidere echiche ahụ.

Ndi a na-ekwuputa onwe ha dika ndi okachamara n'asusu Hibru na-ekwusi ike na n'amaokwu ahụ, a ghaghi ighota okwu Hibru "rum" n'ihe okwu Hibru "sur" putara. Ha na-ekwukwa na a ghaghi

ighota okwu Hibru “miqdash” dika okwu Hibru “qodesh.” A na-atughari ma “miqdash” ma “qodesh” naani dika “ebe nsọ” n’akwukwo Daniel, ma ha nwere ihe ha putara di iche. “Miqdash” na-anochi anya ebe nsọ obula, ma o buru ebe nsọ nke Chineke ma o bu ebe nsọ ndi ogo mmuo. O bu okwu n’ozuzu ya maka ebe nsọ, ma “qodesh” ka a na-eji naani ya n’ime Bible anochi anya ebe nsọ nke Chineke.

Daniel maara odjiche di n’etiti ebe nsọ nke ndi mba ozo na Ebe Nso nke Chineke. O buru na Daniel ga-akowa ebe nsọ nke ndi ogo mmuo, o ga-eji okwu “miqdash.” O na-eju m anya na ndi a na-ekwu na ha bu ndi okachamara n’asusu Hibru anaghi ekwuputa eziokwu ahụ bu na n’amaokwu anọ na-esochi onwe ha, Daniel ji okwu abuo ahụ ugboro ato. Ojiji Daniel jiri okwu Hibru abuo ahụ, ndi a sughariri ha abuo dika “ebe nsọ,” na-akowaputa ihe Daniel bu n’obi ka aghota.

Ee, o mere onwe ya ka o ruo obuna n’aka Onye-isi nke usuu ndi agha ahụ, sitekwa n’aka ya ka e wepuru aja a na-achụ kwa ubochi, a kwatukwara ebe nsọ ya. E nyekwara ya usuu ndi agha megide aja a na-achụ kwa ubochi n’ihi mmehie, o wee tuda eziokwu n’ala; o wee mee ihe, ma mee nke oma. Mgbe ahụ anuru m ka otu onye nsọ na-ekwu okwu, onye nsọ ozo wee si onye nsọ ahụ nke kwuru okwu ahụ, Ruo ole mgbe ka ohu a ga-adị gbasara aja a na-achụ kwa ubochi, na mmehie nke mbibi, iji nye ma ebe nsọ ahụ ma usuu ndi agha ahụ ka a zoọ n’okpuru ukwu? O wee si m, Ruo ubochi puku abuo na nari ato; mgbe ahụ ka a ga-asachapu ebe nsọ ahụ. Daniel 8:11–14.

N’otu amaokwu ahụ n’onwe ya nke gunyere ntoala nke Adventism, Daniel ji mkpuruokwu Hibru abuo di iche iche, nke a na-atughari ha abuo dika “ebe nsọ.” N’amaokwu nke iri na ato na nke iri na anọ, Daniel horo iji mkpuruokwu Hibru maka “ebe nsọ” nke Akwukwo Nso ji naani akowa ebe nsọ nke Chineke, ma n’amaokwu nke iri na otu, Daniel jiri mkpuruokwu Hibru nkiti ma o bu nke izugbe, nke puru ibu ebe nsọ nke Chineke, ma o bukwa ebe nsọ nke ndi ogo mmuo.

O buru na Daniel choro ikowa “ebe nsọ” ahụ di n’amaokwu nke iri na otu dika ebe nsọ nke Chineke, o gaara eji otu okwu Hibru ahụ o jiri ugboro abuo n’ime amaokwu ato sochirinụ. O doro nnoo anya na Daniel no na-eme ka odjiche di n’etiti ebe nsọ nke ndi ogo mmuo n’amaokwu nke iri na otu, na ebe nsọ nke Chineke n’amaokwu nke iri na ato na nke iri na anọ! Ma ndi mmanya nke Ifrem na-arụ uka na “ebe ebe nsọ ya” ahụ nke “a tudara ala,” n’amaokwu nke iri na otu, bu ebe ebe nsọ nke Chineke, n’agbanyeghi na ha na-ezere okwu ahụ bu “ebe.”

Ha na-akuzi na ochichi Pope wepuru ozi ije ozi ariri Kraist ma tufuo eziokwu banyere ebe nsọ nke eluigwe. Ma Daniel mere ka o doo anya na “ebe nsọ” di n’amaokwu nke iri na otu abughi ebe nsọ nke Chineke, kama o bu ebe nsọ nke ndi ogo mmuo. Daniel dokwara anya nke oma na o bughi “ebe nsọ” ka a tufuru, kama o bu “ebe” nke ebe nsọ ya.

N’iju ikweta mgbaghari okike nwoke na nwanyi nke amaokwu itoolu ruo iri na abuo n’uche e zubere, ndi oka mmuta okpukpe nke oge a nabatara nkowa nke “ihe a na-eme kwa ubochi” nke sitere n’ime Protestantism nke dapuru n’ezi okwukwe, ma malite iwulite ntoala n’elu aja nke echiche efu mmadu, odinala na omenala. Mgbe ha rutere n’amaokwu nke iri na otu, ha obuna ju ndumodu sitere n’ike mmuo nsọ nke Sister White, nke gosiri na nghota Miller banyere “ihe a na-eme kwa ubochi” dika ofufe arusi bu eziokwu, ma malite iji nka nke iduhie uche na echiche efu

chebe ihunanya ha n'ebe nkà mmụta okpukpe Katolik na Protestant nọ.

Ha na-agbanwe Rome ndị na-ekpere arụsị ka ọ bụrụ Rome papal n'amaokwu ahụ, ha na-amanye nkọwa nke "iwepụ" n'elu okwu ahụ nke putara "ibuli elu na inye nsọpuru". Ha na-akọwa akara Saitan nke "ihe a na-eme kwa ụbọchị" dị ka akara nke Chineke, ma mesịa na-esi ọnụ na ụlọ arụsị ndị na-ekpere arụsị bụ ụlọ nsọ Chineke, ebe ha na-ezere ntụaka kpomkwem banyere "ebe ahụ" nke ebe nsọ ahụ. Ma "ndị na-amụtaghị" (dị ka Aịsaja si akọwaputa ha), ndị ga-aghọta naanị ma ọ bụrụ na "ndị gurụ akwukwọ" agwa ha na ọ dị otu a, na-anabata efere nke akukọ ifo ruo mbibi nke onwe ha.

Anyị ga-aga n'ihu n'itule mmụba nke omuma ahụ, nke e gosiri dika mkpuru ọla dị oké ọnu ahia n'ohu Miller, n'isiokwu na-esonu.

"Onyeozị Pol na-adọ anyị aka ná ntị na 'ufodu ga-esi n'okwukwe puo, na-ana ntị n'ime mmuo ndi na-eduhie eduhie, na ozizi ndi mmuo ojoo.' Nke a bu ihe anyi puru itu anya ya. Nnukwu ule anyi ga-abia n'ihu otu ahụ nke ndi bubu ndi kwadoro eziokwu, ma ndi si na ya chigharia gaa n'ụwa, wee zoda ya n'okpuru ukwu ha n'ikpoasi na n'ikwa emo. Chineke nwere oru ndi ohu ya kwesiri ntukwasị obi ga-arụ. A ga-eji eziokwu nke okwu ya zute mwakpo nke onye iro. A ghaghị ikpughe ụgha, a ghaghị ime ka agwa ya n'eziokwu puta ihè, ihè nke iwu Jehova aghaghikwa imuputa n'etiti ochichiri omume nke ụwa. Anyi ga-egosi ihe okwu ya na-achọ. A gaghị agu anyi dika ndi na-enweghi mmehie ma o buru na anyi eleghara oru nsọ a nke di oké njo anya. Ma ka anyi na-eguzo n'igbachitere eziokwu, ka anyi ghara iguzo n'igbachitere onwe anyi, ma mee nnukwu mkpotu n'ihu na a kporo anyi iburu nkocha na nkwtu. Ka anyi ghara inwe omijiko n'ebe onwe anyi no, kama ka anyi buru ndi na-ekwo ekworo nke ukwu n'ihu iwu nke Onye Kasị Elu."

"Onyeozị ahụ na-ekwu, 'Oge ga-abia mgbe ha na-agaghị anagide ozizi ziri ezi; kama dika aguu ihe ojoo nke onwe ha si di, ha ga-achikotara onwe ha ndi nkuzi, ebe ntị ha na-akoro ha akoro; ha ga-ewepukwa ntị ha n'eziokwu, a ga-atugharikwa ha gaa n'akukọ ifo.' N'akuku niile anyi na-ahụ ndi mmadu ka a na-eduga ha n'agha nfe site n'echiche aghugho nke ndi na-eme ka okwu Chineke buru ihe efu; ma mgbe e wetara eziokwu n'ihu ha, ha na-ejuputa n'enweghi ndidi na iwe. Ma ndumodu onyeozị ahụ nyere ohu Chineke bu, 'Nogide na-eche nche n'ihe niile, tachie ahuhu, ruo oru nke onye nkwsa ozi oma, mezuokwa oru ije ozi gi nke oma.' N'oge ya ufodu hapuru oru Onyenwe anyi. O na-ede, 'Demas ahapuwu m, ebe o huru ụwa a di ugbu a n'anya; ozokwa, o na-ekwu, 'Alexander, onye na-aku ọla kopa, meere m otutu ihe ojoo: ka Onyenwe anyi kwuo ya di ka oru ya si di: onye i ga-akpacharakwa anya n'ebe o no; n'ihu na o guzogidere okwu anyi nke ukwu.'"

"Ndi-amuma na ndiozi nwetara onwunwa ndi yiri ibe ha nke mmegide na nkocha, obuna Nwa-aturu Chineke ahụ nke na-enweghi ntupo ka anwara onwunwa n'ihe niile dika a na-anwa anyi. O nagidere mmegide nke ndi mmehie megide onwe ya.

"A ghaghị iji ntukwasị-obi nile nyefee ido aka ná ntị o bula maka oge a; ma 'ohu nke Onyenwe anyi ekwesighi ilu ogu; kama ka o diri mmadu niile nwayoo, buru onye ruru eru izi ihe, onye nwere ndidi; na-eji idi nwayoo na-akuzi ndi na-emegide onwe ha.' Anyi aghaghị ilekota okwu nke Chineke anyi nke oma ka aru oru aghugho nke ndi ahụ hapuru okwukwe ghara imeru anyi.

Anyị ga-eguzogide mmụọ ha na mmetụta ha site n'otu ngwa agha ahụ Nna-ukwu anyị jiri mgbe onyeisi ọchịchiri wakporo Ya,—‘E dere ya n’Akwukwọ Nso.’ Anyị kwesiri imuta iji okwu Chineke eme ihe nke oma. Ndumodu ahụ bụ, ‘Mụọ ihe ike ka i gosi onwe gi di ka onye Chineke nabatara, dika onye oru na-adighi mkpa ihere, onye na-ekewa okwu eziokwu nke oma.’ A ghaghị idi oru ike na ekpere sitere n’obi na okwukwe iji zute njehie gbagoro agbago nke ndi nkuzi ugha na ndi nduhie; n’ihi na ‘n’ubochi ikpezu oge di ize ndu ga-abia. N’ihi na ndi mmadu ga-abu ndi huru onwe ha n’anya, ndi anyaukwu, ndi na-anya isi, ndi mpako, ndi nkwalu, ndi na-adighi erube isi nye nne na nna, ndi na-enweghi ekele, ndi na-adighi nso, ndi na-enweghi ihunanya eke, ndi na-emebi nkwekorita, ndi na-ebo ebubo ugha, ndi na-enweghi njide onwe ha, ndi obi ojoo, ndi na-eleda ndi oma anya, ndi raara mmadu nye, ndi na-eme ihe n’amaghi ama, ndi isi elu n’obi, ndi huru ihe utu n’anya karja ihunanya ha nwere n’ebe Chineke no; ndi nwere odidi nke nsopuru Chineke, ma na-agonahu ike ya: si n’aka ndi di otu ahụ wezuga onwe gi.’ Okwu ndi a na-egosi agwa ndi ikom ndi ohu Chineke ga-ezute. ‘Ndi na-ebo ebubo ugha,’ ‘ndi na-eleda ndi oma anya,’ ga-awakpo ndi na-eguzosi ike n’ihe nye Chineke ha n’oge a ruru aru. Ma onye nnochị anya nke Eluigwe aghaghị igosiputa mmuọ ahụ e gosiputara n’ime Nna-ukwu. N’idi umeala n’obi na n’ihunanya o ghaghị iru oru maka nzoputa nke mmadu.”

“Pol gara n’ihu banyere ndi ahụ na-emegide oru Chineke, na-atunyere ha na ndi ikom ahụ luru ogo megide ndi kwesiri ntukwasị obi n’oge Izrel oge ochie. O siri: ‘Ugbu a, dika Janes na Jambres guzogidere Mosis, otu a ka ndi a kwa na-eguzogide eziokwu; ndi mmadu uche ha ruru aru, ndi a juru n’ihe banyere okwukwe. Ma ha agaghị aga n’ihu ozo: n’ihi na a ga-eme ka nzuzu ha puta ihè nye mmadu nile, dika nke ndi ahukwa siri buru.’ Anyi maara na oge na-abia mgbe a ga-ekpughe nzuzu nke ibuso Chineke agha. Anyi nwere ike ichere n’udo, n’ntachi obi na n’itukwasị obi, n’agbanyeghi okè a na-ekwuto na a na-eleda anyi anya; n’ihi na ‘o dighi ihe zoro ezo nke a gaghi eme ka o puta ihè,’ ma ndi na-asopuru Chineke ka o ga-asopuru n’ihu mmadu na ndi mmuọ ozi. Anyi ga-ekere okè n’ahuhu ndi mmeghari ahụ. E dere, si, ‘Nkatò ndi ahụ nke ndi kpariri gi dakwasiri m.’ Kraist na-aghota iru ujú anyi. O dighi onye obula n’ime anyi a kporo ka o buru obe naani ya. Nwoke Ahuhu nke Kalvari na-enwe mmetu n’obi site n’ima ahuhu anyi, ma ebe o tara ahuhu mgbe a nwara ya, o pukwara inyeaka ndi ahụ no n’iru ujú na n’onwunwa n’ihi ya. ‘Ee, ma ndi nile chorọ ibi ndu nso n’ime Kraist Jisos ga-ata ahuhu mkpagbu. Ma ndi ajo mmadu na ndi nduhie ga-akawanye njo ma njo, na-eduhie ma a na-eduhie ha. Ma gi onwe gi, nogide n’ihe ndi ahụ i mutara.’” Review and Herald, Jenuwari 10, 1888.